

سیری در نج البلاغه

www.ketab.ir

متفکر شهید استاد مرتضی مطهری

انتشارات صدرا

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
شابک
وضعیت فهرست‌نویسی
موضوع
رده‌بندی کنگره
رده‌بندی دیویی
شماره کتابشناسی ملی

مطهری، مرتضی، ۱۲۹۸-۱۳۵۸.
سیری در نهج‌البلاغه / مرتضی مطهری.
تهران: صدرا، ۱۳۷۶
ص. ۳۲۰
978-964-5600-20-2
فیبا
علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت -- ۴۰ ق.
نهج‌البلاغه -- نقد و تفسیر -- الف. عنوان.
BP ۲۸ / ۰۸ / ۰۶ :
۲۹۷/۹۵۱۵ :
**۴۷۸-۱۱۶۵۵ :

انتشارات صدرا

سیری در نهج‌البلاغه

نویسنده: استاد شهید آیت‌الله مرتضی مطهری
نوبت چاپ: هفتاد و هفتم / دی ۱۴۰۳ جمادی‌الثانی ۱۴۴۶
تعداد: ۱۲۰۰ نسخه

بها: ۱۹۹/۰۰۰ تومان

حروفچینی، لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مؤسسه چاپ فجر (۱۰۰۱۳۹۵)
ناشر: انتشارات صدرا (باکسب اجازه از شورای نظارت بر نشر آثار استاد شهید)
کلیه حقوق چاپ و نشر مخصوص ناشر است.

- تهران: شعبه ۱: خیابان ناصرخسرو، کرچه دکتر مسعود. تلفن: ۰۲۱-۳۳۹۱۵۱۳۰
- شعبه ۲: خیابان انقلاب، بین خ دانشگاه و ابوریحان، پلاک ۱۱۶۴ - تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۶۱۰۸۶
- قم: شعبه ۱: خیابان ارم. تلفن: ۰۲۵-۳۷۷۳۱۵۲۲ - دورنگار: ۰۲۵-۳۷۷۴۷۳۱۴
- شعبه ۲: مجتمع ناشران. تلفن: ۰۲۵-۳۷۸۴۷۵۹۵

پایگاه اینترنتی و فروشگاه آنلاین: motahari.org

شابک: ۰۲۰-۹۶۴-۵۶۰۰-۹۷۸-۹۶۴-۵۶۰۰-۲۰-۲ ISBN: 978-964-5600-20-2

فهرست مطالب

۹	مقدمه
۹	آشنایی من با نهج البلاغه
۱۱	یادی از استاد
۱۴	نهج البلاغه و جامعه امروز اسلامی
۱۹	بخش اول: کتابی شگفت
۲۱	این مجموعه نفیس
۲۲	سید رضی و نهج البلاغه
۲۴	دو امتیاز
۲۵	زیبایی
۲۷	تأثیر و نفوذ
۲۸	اعترافات
۳۳	در آیینۀ این عصر
۳۸	شاهکارها
۴۰	امرؤ القیس
۴۲	علی در میدانهای گوناگون
۴۵	مباحث و موضوعات در نهج البلاغه
۴۵	نگاهی کلی به مباحث و مسائل نهج البلاغه

- ۱۸۷ ..... بخش ششم: موعظه و حکمت
- ۱۸۹ ..... موعظ بی نظیر
- ۱۸۹ ..... مقایسه با سایر موعظ
- ۱۹۲ ..... موعظه و حکمت
- ۱۹۳ ..... موعظه و خطابه
- ۱۹۶ ..... عمده ترین بخشهای نهج البلاغه
- ۱۹۷ ..... عناصر موعظه‌ای نهج البلاغه
- ۱۹۷ ..... با منطق علی آشنا شویم
- ۱۹۸ ..... تقوا
- ۲۰۴ ..... تقوا مصونیت است نه محدودیت
- ۲۰۴ ..... تقوا مصونیت است
- ۲۰۶ ..... تعهد متقابل
- ۲۰۸ ..... زهد و پارسایی
- ۲۱۲ ..... زهد اسلامی و رهبانیت مسیحی
- ۲۱۳ ..... دو پرسش
- ۲۱۵ ..... سه اصل یا سه پایه زهد اسلامی
- ۲۱۷ ..... زاهد و راهب
- ۲۱۹ ..... زهد و ایثار
- ۲۲۱ ..... همدردی
- ۲۲۵ ..... زهد و آزادگی
- ۲۳۲ ..... زهد و معنویت
- ۲۳۲ ..... زهد و عشق و پرستش
- ۲۳۶ ..... عبارت بوعلی
- ۲۳۶ ..... تضاد دنیا و آخرت
- ۲۴۰ ..... زهد: برداشت کم برای بازدهی زیاد

۲۴۷	بخش هفتم: دنیا و دنیا پرستی
۲۴۹	نهج البلاغه و ترک دنیا
۲۵۰	خطری که غنائم به وجود آورد
۲۵۲	سکر نعمت
۲۵۴	وجهه عام سخن مولی
۲۵۴	زیان مخصوص هر مکتب
۲۵۵	دنیای مذموم
۲۵۸	رابطه انسان و جهان
۲۵۹	منطق اسلام
۲۶۶	ارزش دنیا از نظر قرآن و نهج البلاغه
۲۷۵	وابستگیها و آزادیها
۲۸۰	منطق اگزیستانسیالیستی
۲۸۱	آیا تکامل از خود بی خود شدن است
۲۸۳	خودزیانی و خودفراموشی
۲۸۸	خودیابی و خدایابی
۲۹۱	نقش عبادت در بازیابی خود
۲۹۴	نکاتی چند
۲۹۴	تضاد دنیا و آخرت
۲۹۶	تابع‌گرایی و متبوع‌گرایی
۲۹۸	چنان باش که همیشه زنده‌ای و چنان باش که فردا می‌میری
۳۰۷	فهرستها

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم

نردبان آسمان است این کلام
هر که از آن بر رود آید به بام
بی به بام چرخ کان اخضر بود
بل به بامی کز فلک برتر بود

آشنایی من با نهج البلاغه

شاید برایتان پیش آمده باشد - و اگر هم پیش نیامده، می‌توانید آنچه را می‌خواهم بگویم در ذهن خود مجسم سازید - که سالها با فردی در یک کوی و محله زندگی می‌کنید، لااقل روزی یک بار او را می‌بینید و طبق عرف و عادت سلام و تعارفی می‌کنید و رد می‌شوید، روزها و ماهها و سالها به همین منوال می‌گذرد...

تا آنکه تصادفی رخ می‌دهد و چند جلسه با او می‌نشینید و از نزدیک با افکار و اندیشه‌ها و گرایشها و احساسات و عواطف او آشنا می‌شوید؛ با کمال تعجب احساس می‌کنید که هرگز نمی‌توانسته‌اید او را آنچنان که هست حدس بزنید و پیش‌بینی کنید.

از آن به بعد چهره او در نظر شما عوض می‌شود، حتی قیافه‌اش

شیخ محمد عبده، مفتی اسبق مصر که نهج البلاغه را با شرح مختصری در مصر چاپ کرد و منتشر ساخت و برای اولین بار به تودهٔ مصری معرفی کرد، مدعی است که اصلاً نهج البلاغه را نمی‌شناخته و نسبت به آن آگاهی نداشته است، تا اینکه در یک حالت دوری از وطن این کتاب را مطالعه می‌کند و سخت در شگفت می‌ماند؛ احساس می‌کند که به گنجینه‌ای گرانبها دست یافته است. همان وقت تصمیم می‌گیرد آن را چاپ کند و به تودهٔ عرب معرفی نماید.

بیگانگی یک عالم سنی با نهج البلاغه چندان عجیب نیست. عجیب این است که نهج البلاغه در دیار خودش، در میان شیعیان علی، در حوزه‌های علمیهٔ شیعه «غریب» و «تنها» است همچنان که خود علی غریب و تنهاست. بدیهی است که اگر محتویات کتابی و یا اندیشه‌ها و احساسات و عواطف شخصی با دنیای روحی مردمی سازگار نباشد، این کتاب و یا آن شخص عملاً تنها و بیگانه می‌ماند هرچند نامشان با هزاران تجلیل و تعظیم برده شود.

ما طلاب باید اعتراف کنیم که با نهج البلاغه بیگانه‌ایم؛ دنیای روحی‌ای که برای خود ساخته‌ایم دنیای دیگری است غیر از دنیای نهج البلاغه.

یادی از استاد

دریغ است در این مقدمه از آن بزرگمردی که مرا اولین بار با نهج البلاغه آشنا ساخت و درک محضر او را همواره یکی از «ذخائر» گرانبهای عمر خودم - که حاضر نیستم با هیچ چیز معاوضه کنم - می‌شمارم و شب و روزی نیست که خاطره‌اش در نظرم مجسم نگردد، یادی نکنم و نامی نبرم و ذکر خیری ننمایم.